Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

28. mai 2020 *

Eelotsusetaotlus – Direktiiv (EL) 2015/1535 – Tehnilised standardid ja eeskirjad – Tuulegeneraatorid – Direktiiv 2006/123/EÜ – Mõiste „teenus“ – Keskkond – Direktiiv 2009/28/EÜ – Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamine – Kohustuslikud riiklikud üldeesmärgid – Loamenetlusi käsitlevad liikmesriigi eeskirjad, mida kohaldatakse taastuvatest energiaallikatest elektri tootmisega tegelevatele ettevõtjatele – Proportsionaalsus – Liikmesriigi õigusnormid, millega seatakse piiranguid tuulegeneraatorite asukohale

Kohtuasjas C-727/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcachi (vojevoodkonna halduskohus Kielces, Poola) 12. oktoobri 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 29. detsembril 2017, menetluses

Syndyk Masy Upadłości ECO-WIND Construction S.A. w upadłości, varem ECO-WIND Construction S.A.,

versus

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Kielcach,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president M. Vilaras, kohtunikud S. Rodin, D. Šváby (ettekandja), K. Jürimäe ja N. Piçarra,

kohtujurist: H. Saugmandsgaard Øe,

kohtusekretär: osakonnajuhataja M. Aleksejev,

arvestades kirjalikku menetlust ja 6. veebruari 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Syndyk Masy Upadłości ECO-WIND Construction S.A. w upadłości, esindajad: *radcowie prawni* Ł. Szatkowski ja M. Krasińska ning *adwokaci* M. Trzaskowska ja A. Szufel,

– Poola valitsus, esindajad: B. Majczyna, M. Rzotkiewicz ja D. Lutostańska,

– Saksamaa valitsus, esindaja: D. Klebs,

– Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* C. Colelli,

* Kohtumenetluse keel: poola.

– Austria valitsus, esindajad: J. Schmoll ja G. Hesse,

– Euroopa Komisjon, esindajad: K. Herrmann, Y. G. Marinova, K. Talabér-Ritz ja L. Malferrari,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT 2015, L 241, lk 1), artikli 1 lõike 1 punkti f, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT 2006, L 376, lk 36) artikli 15 lõike 2 punkti a ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2009, L 140, lk 16), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiviga (EL) 2015/1513 (ELT 2015, L 239, lk 1; parandus ELT 2015, L 144, lk 56) (edaspidi „direktiiv 2009/28“), artikli 3 lõike 1 esimest lõiku ja artikli 13 lõike 1 esimest lõiku.

2 Taotlus on esitatud Syndyk Masy Upadłości ECO-WIND Construction S.A. w upadłości, varem ECO-WIND Construction S.A. (edaspidi „ECO-WIND“), ja Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Kielcach (kohaliku omavalitsuse vaidekolleegium Kielces, Poola) vahelises kohtuvaidluses, mis puudutas viimase otsust keelduda teostusloa andmisest tuulepargi projektile Opatówi (Poola) omavalitsuse territooriumil.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2015/1535

3 Direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punktides c, d ja f on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

c) „tehniline spetsifikatsioon“ – dokumendis sisalduv spetsifikatsioon, millega nähakse ette toote nõutavad omadused, nagu kvaliteet, kasutusotstarve, ohutus või mõõtmed, sealhulgas nõuded toote müüginimetuse, terminite, tunnuste, kontrollimise ja kontrollimeetodite, pakendamise, märgistamise või etikettimise ning vastavushindamismenetluse kohta;

[…]

d) „muud nõuded“ – nõuded, mis ei ole tehniline spetsifikatsioon ja mis esitatakse tootele eelkõige tarbijate või keskkonna kaitsmise eesmärgil ning mis mõjutavad tema elutsüklit pärast turulelaskmist, nagu kasutamise, ringlussevõtu, taaskasutamise või kõrvaldamise tingimused, kui need võivad oluliselt mõjutada toote koostist, olemust või turustamist;

[…]

f) „tehnilised eeskirjad“ – tehnilised spetsifikatsioonid ja muud nõuded või teenuseid puudutavad eeskirjad, sealhulgas vastavad haldusnormid, mille järgimine turustamisel, teenuste pakkumisel, teenusepakkuja asutamisel või teenuste kasutamisel liikmesriigis või selle põhiosas on *de jure* või *de facto* kohustuslik, samuti liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise, kasutamise või keelavad teenuste pakkumise või kasutamise või teenusepakkuja asutamise, välja arvatud need normid, mis on sätestatud artiklis 7;

De facto tehniliste eeskirjade hulka kuuluvad:

i) liikmesriigi õigus- ja haldusnormid, milles osutatakse kas tehnilistele spetsifikatsioonidele, muudele nõuetele või teenuseid puudutavatele eeskirjadele või ametiala- või tegevusjuhistele, milles omakorda osutatakse tehnilistele spetsifikatsioonidele, muudele nõuetele või teenuseid puudutavatele eeskirjadele ning mille järgimine lubab oletada vastavust eespool nimetatud õigus- ja haldusnormidega kehtestatud kohustustele;

ii) vabatahtlikud kokkulepped, mille puhul ametiasutus on üks lepinguosaline ja mis üldistes huvides näevad ette tehniliste spetsifikatsioonide, muude nõuete või teenuseid puudutavate eeskirjade järgimise, välja arvatud riigihangete pakkumistingimused;

iii) tehnilised spetsifikatsioonid, muud nõuded või teenuseid puudutavad eeskirjad, mis on seotud toodete või teenuste tarbimist mõjutavate fiskaal- või finantsmeetmetega, soodustades selliste tehniliste spetsifikatsioonide, muude nõuete või teenuseid puudutavate eeskirjade järgimist; siia ei kuulu siseriiklike sotsiaalkindlustussüsteemidega seotud tehnilised spetsifikatsioonid ega muud nõuded.

Kaasa arvatakse liikmesriikide nimetatud asutuste kehtestatud tehnilised eeskirjad, mis esitatakse loetelus, mille koostab ja asjakohasel juhul ajakohastab komisjon artiklis 2 osutatud komitee töö raames.

Selle loetelu muutmisel kasutatakse sama menetlust.“

4 Direktiivi artikli 5 lõikes 1 on ette nähtud:

„Piiramata artikli 7 kohaldamist, edastavad liikmesriigid viivitamata komisjonile kõik tehniliste eeskirjade eelnõud, välja arvatud siis, kui tegemist on rahvusvahelise või Euroopa standardi täieliku teksti ülevõtmisega, mille puhul piisab teatest asjaomase standardi kohta; nad teatavad komisjonile ka põhjused, miks selliste tehniliste eeskirjade jõustamine oli vajalik, kui neid põhjusi ei ole eelnõus juba selgitatud.

[…]“.

Direktiiv 2006/123

5 Direktiivi 2006/123 põhjenduses 76 on märgitud:

„Käesolev direktiiv ei puuduta kaupade vaba liikumist käsitlevate [ELTL artiklite 34–36] kohaldamist. Teenuste osutamise vabaduse sättest tulenevalt keelatud piirangud hõlmavad nõudeid, mida kohaldatakse teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu ja selles valdkonnas tegutsemise suhtes, mitte nõudeid, mida kohaldatakse kaupade kui niisuguste suhtes.“

6 Direktiivi 2006/123 artikli 2 „Reguleerimisala“ lõikes 1 on sätestatud, et seda direktiivi kohaldatakse liikmesriikides asutatud teenuseosutajate poolt osutatavate teenuste suhtes, samas kui selle artikli lõiked 2 ja 3 käsitlevad tegevusalasid ja valdkondi, mille suhtes direktiivi ei kohaldata.

7 Kõnealuse direktiivi artikkel 4 „Mõisted“ on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „teenus“ – [ELTL artiklis 57] osutatud mis tahes iseseisev majandustegevus, mida tavaliselt osutatakse tasu eest;

[…]“.

8 Direktiivi 2006/123 artikli 15 „Hindamisele kuuluvad nõuded“ lõigetes 2 ja 7 on sätestatud:

„2. Liikmesriigid kontrollivad, kas nende õigussüsteemi kohaselt seatakse teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu või selles valdkonnas tegutsemise eeltingimuseks mõni järgmistest nõuetest:

a) kvantitatiivsed või territoriaalsed piirangud, eelkõige rahvaarvust või teenuseosutajate vahelisest minimaalsest geograafilisest vahemaast tulenevate piirmäärade kujul;

[…]

7. Liikmesriigid teavitavad komisjoni kõikidest uutest õigus- ja haldusnormidest, millega kehtestatakse lõikes 6 osutatud nõudeid, koos põhjendustega nende nõuete kehtestamise vajaduse kohta. Komisjon teeb need sätted teatavaks teistele liikmesriikidele. Selline teatamine ei välista kõnealuste sätete vastuvõtmist liikmesriikide poolt.

Kolme kuu jooksul pärast teavitamist kontrollib komisjon uute nõuete vastavust [liidu] õigusele ning olukorrast lähtuvalt võtab vastu otsuse, millega ta palub kõnealusel liikmesriigil hoiduda nende nõuete vastuvõtmisest või need nõuded kaotada.

Vastavalt direktiivile 98/34/EÜ siseriikliku õigusakti eelnõust teatamisega täidetakse käesolevas direktiivis sätestatud teatamiskohustus.“

Direktiiv 2009/28

9 Direktiivi 2009/28 põhjendustes 14, 19 ja 40 on märgitud:

„(14) Kohustuslike riiklike eesmärkide peamine eesmärk on tagada investoritele kindlustunne ja julgustada neid jätkuvalt arendama tehnoloogiaid, mis toodavad energiat igat liiki taastuvatest energiaallikatest. […]

[…]

(19) Kohustuslike riiklike üldeesmärkide saavutamise tagamiseks peaksid liikmesriigid püüdma välja töötada kohustuslikud minimaalsed vahe-eesmärgid oma kohustuslike lõppeesmärkide saavutamiseks. Samuti peaksid nad kehtestama taastuvenergia riikliku tegevuskava, mis sisaldab teavet valdkondlike eesmärkide kohta, võttes arvesse, et biomassi kasutatakse eri otstarbel ja seepärast on oluline võtta kasutusele uued biomassiressursid. Lisaks peaksid liikmesriigid võtma meetmeid nimetatud eesmärkide saavutamiseks. Iga liikmesriik peaks oma riiklikus taastuvenergia tegevuskavas esitatud eeldatava summaarse energia lõpptarbimise hindamisel

hindama energiatõhususe ja energiasäästumeetmete võimalikku panust oma riiklike eesmärkide saavutamisse. Liikmesriigid peaksid võtma arvesse energiatõhusust suurendavate ja taastuvatest energiaallikatest toodetud energia tehnoloogiate optimaalset kombineerimist.

[…]

(40) Menetlus, mida taastuvenergiajaamade lubade väljastamise, sertifitseerimise ja litsentseerimise kontrollimise eest vastutav asutus kasutab eeskirjade kohaldamiseks konkreetsete projektide suhtes, peaks olema objektiivne, läbipaistev, mittediskrimineeriv ja proportsionaalne. […]“.

10 Selle direktiivi artiklis 1 „Sisu ja reguleerimisala“ on sätestatud:

„Käesoleva direktiiviga kehtestatakse üldine raamistik taastuvatest energiaallikatest toodetava energia kasutamise edendamiseks. Sellega seatakse kohustuslikud riiklikud eesmärgid seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluga summaarses energia lõpptarbimises ja transpordisektoris. […]“.

11 Direktiivi artiklis 3 „Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise kohustuslikud riiklikud üldeesmärgid ja meetmed“ on sätestatud:

„1. Iga liikmesriik tagab, et artiklite 5–11 kohaselt arvutatud taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal energia lõpptarbimises 2020. aastal on vähemalt sama suur kui tema riiklik üldeesmärk seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluga nimetatud aastal, nagu on sätestatud I lisa A osas esitatud tabeli kolmandas veerus. Sellised kohustuslikud riiklikud üldeesmärgid vastavad eesmärgile saavutada aastaks 2020 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia vähemalt 20% osakaal [liidu] summaarsest energia lõpptarbimisest. Selles artiklis sätestatud eesmärkide hõlpsamaks saavutamiseks edendab ja ergutab iga liikmesriik energiatõhusust ja energiasäästu.

[…]

2. Liikmesriigid võtavad tõhusalt kavandatud meetmeid, tagamaks et taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal on vähemalt sama suur või suurem, kui on ette nähtud I lisa B osas esitatud soovitusliku kujunemiskõveraga.

[…]“.

12 Direktiivi 2009/28 artikli 13 „Haldusmenetlused, õigusaktid ja eeskirjad“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Liikmesriigid tagavad, et kõik loa-, sertifitseerimis- ja litsentsimismenetlusi käsitlevad riiklikud eeskirjad, mida kohaldatakse taastuvatest energiaallikatest elektri-, soojus- või jahutusenergia tootmisega tegelevate ettevõtete ja nendega seotud ülekande- ja jaotusvõrgu infrastruktuuride suhtes ning protsesside suhtes, millega biomass muundatakse biokütuseks või muudeks energiatoodeteks, on proportsionaalsed ja vajalikud.

Liikmesriigid võtavad eelkõige asjakohased meetmed, et tagada järgmist:

a) võttes arvesse liikmesriikide haldusstruktuuride ja -organisatsiooni erinevust, on riiklike, piirkondlike ja kohalike haldusasutuste asjakohased kohustused loa-, sertifitseerimis- ja litsentsimismenetluste täitmisel selgelt kooskõlastatud ja määratletud, sealhulgas ruumilise planeerimise suhtes, ning planeerimis- ja ehitustaotluste menetlemiseks on läbipaistvad tähtajad;

b) sobival tasemel tehakse kättesaadavaks mitmekülgne teave taastuvenergiat tootvate käitiste loa-, sertifitseerimis- ja litsentsimistaotluste menetlemise kohta ja taotlejatele kasutada oleva abi kohta;

c) haldusmenetlusi on asjakohasel haldustasandil tõhustatud ja kiirendatud;

d) lubade andmist, sertifitseerimist ja litsentsimist käsitlevad eeskirjad on objektiivsed, läbipaistavad, proportsionaalsed, need ei tee vahet taotlejate vahel, ning nende puhul võetakse täiel määral arvesse iga üksiku taastuvenergiatehnoloogia eripära;

[…]“.

13 Selle direktiivi I lisa A osas on esitatud „riiklikud üldeesmärgid seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluga lõpptarbimises aastal 2020“ ja Poola Vabariigi puhul ette nähtud, et 2020. aastal on taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal 15%.

14 Nimetatud direktiivi I lisa B osas nähakse ette soovitusliku kujunemiskõvera arvutamise meetod, mida tuleb järgida, et saavutada liikmesriikidele seatud üldeesmärkide täitmine.

Poola õigus

15 Poola 20. mai 2016. aasta tuulegeneraatoritesse investeerimise seaduse (ustawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych) (*Dz. U.* 2016, jrk nr 961, edaspidi „tuulegeneraatorite seadus“) artiklis 3 on ette nähtud, et tuulegeneraatorite asukoht määratakse kindlaks üksnes kohaliku detailplaneeringu alusel.

16 Tuulegeneraatorite seaduse artiklis 4 on sätestatud:

„Vahemaa

1) tuulegeneraatori asukoha ja elamu või elamiseks kasutatava mitmeotstarbelise hoone vahel, ning

2) elamu või elamiseks kasutatava mitmeotstarbelise hoone ja tuulegeneraatori vahel

on sama või suurem kui tuulegeneraatori kümnekordne kõrgus maapinnast kuni selle rajatise kõrgeima punktini, kaasa arvatud tehnilised ehitusdetailid, eelkõige rootor koos rootorilabadega (tuulegeneraatori kogukõrgus).

[…].“

17 Selle seaduse artikli 6 kohaselt võtavad nimetatud seaduse artiklis 4 sätestatud vahemaad eelkõige arvesse:

– kohalike omavalitsusüksuste ja vojevoodkonna asutused kohaliku planeeringu või selle muudatuste koostamisel, hääletamisel või vastuvõtmisel;

– ehitus- ja arhitektuurivaldkonna pädevad haldusasutused, kui nad väljastavad ehituslube või hindavad taotluse peale esitatud vaide põhjendatust; ning

– asutused, kes võtavad vastu otsuseid keskkonnanõuete kohta, nende otsuste vastuvõtmise ajal.“

18 Tuulegeneraatorite seadus jõustus 14 päeva pärast selle avaldamist ehk 16. juulil 2016.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

19 Äriühingu ECO-WIND põhitegevusala oli elektri- ja kütteenergia tootmine ja jaotamine ning energiaga seotud teenuste osutamine.

20 ECO-WIND esitas 15. septembril 2015 Opatówi kohaliku omavalitsuse juhile taotluse tuulepargi projektile loa saamiseks. Omavalitsusjuhi otsuse tegemiseks pidi Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach (Kielce keskkonnakaitse piirkondlik direktor) andma eelneva nõusoleku ja määrama kindlaks keskkonnanõuded projekti elluviimiseks. Piirkondlik direktor tegi aga 25. novembril 2016 keelduva otsuse, kuna kavandatud tuulegeneraatorite ja olemasolevate elamute vahel ei olnud kinni peetud tuulegeneraatorite seaduses kindlaks määratud vahemaast.

21 Seetõttu jättis Opatówi omavalitsuse juht 9. jaanuari 2017. aasta otsusega äriühingu ECO-WIND taotluse rahuldamata.

22 Kielce omavalitsuse vaidekolleegium, kellele esitati selle otsuse peale vaie, tühistas selle otsuse põhjusel, et „[Opatówi omavalitsusjuht] kasutas õigusterminoloogiat vääralt“. Sisulises osas leidis ta seevastu, et kõnealuse tuulepargi kavandatud asukoht ei olnud kooskõlas kohaldatavate liikmesriigi õigusnormidega. Nimelt on tuulegeneraatorite seaduse artiklis 4 sätestatud, et tuulegeneraatori ja elamu vahele peab jääma minimaalne vahemaa, mis on vähemalt kavandatava tuulegeneraatori kümnekordne kõrgus. Kavandatavate tuulegeneraatorite kõrgeim punkt oleks aga 146 meetri kõrgusel ja nad asuksid elamutest vaid 431 meetri kuni 703 meetri kaugusel, samas kui vastavalt liikmesriigi õigusnormidele peaks selliste tuulegeneraatorite minimaalne kaugus lähimast elamust olema vähemalt 1460 meetrit. Lisaks nentis Kielce omavalitsuse vaidekolleegium, et liikmesriigi seadusandja on tuulegeneraatorite seaduse eelnõu seletuskirjas märkinud, et kõnealune seadus ei sisalda tehnilisi eeskirju direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tähenduses.

23 ECO-WIND esitas vaidekolleegiumi otsuse peale kaebuse Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcachile (vojevoodkonna halduskohus Kielces, Poola).

24 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib esiteks teada, kas tuulegeneraatorite seaduse artiklitel 3 ja 4 võib olla koguselise piiranguga samaväärne toime ja kas need võivad seega olla vastuolus ELTL artikliga 34. Nimelt toovad artiklid 3 ja 4 kaasa piirangu, mille kohaselt oleks rohkem kui 100 m kõrguseid tuulegeneraatoreid võimalik ehitada ainult 1%-le Poola territooriumist, mis tähendaks *de facto* tuulegeneraatoritega kauplemise piirangut. Lisaks ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus tuulegeneraatorite seaduse eelnõu seletuskirja sõnastusele vaatamata kindel, et nimetatud artiklid 3 ja 4 ei kujuta endast tehnilisi eeskirju direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tähenduses, millest oleks tulnud komisjonile selle direktiivi artikli 5 kohaselt teatada.

25 Teiseks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas piiranguid, mis tulevad nõudest, mille kohaselt tuulegeneraatorite paigaldamisel tuleb kinni pidada teatud minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel, saab samastada territoriaalse piiranguga teenuseosutajate vahel direktiivi 2006/123 artikli 15 lõike 2 punkti a tähenduses. See nõue võib nimelt *de facto* kaasa tuua selle, et piiratakse nende teenuseosutajate vahelisi geograafilisi vahemaid, kes tegelevad majandustegevusega elektrienergia tootmise valdkonnas, mida saadakse tuulegeneraatoritest.

26 Kolmandaks on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud küsimus, kas ELL artikli 4 lõikes 3 sätestatud lojaalse koostöö põhimõtet ja liidu õiguse esimuse põhimõtet arvestades võib tuulegeneraatorite seadust pidada direktiiviga 2009/28 kooskõlas olevaks. Täpsemalt soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas see seadus ei ohusta selle direktiiviga Poola Vabariigile seatud eesmärgi saavutamist, nimelt, et 2020. aastaks oleks taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal Poola lõpptarbimises15%.

27 Siinkohal toob eelotsusetaotluse esitanud kohus välja mitu aspekti, mis seavad kahtluse alla tuulegeneraatorite seaduse kooskõla direktiiviga 2009/28.

28 Esiteks märgib ta, et tuulegeneraatorite seaduse eelnõu seletuskiri ei sisalda piisavalt andmeid, mis võimaldaksid asuda seisukohale, et nõue, mille kohaselt tuleb tuulegeneraatori paigaldamisel kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel, on põhjendatud ülekaaluka üldise huviga ja et see on proportsionaalne liikmesriigi seadusandja taotletava eesmärgiga. Täpsemalt leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et selles seletuskirjas sisalduv viide tervise ja keskkonna kaitsele ning elanike huvidele ei ole veenev. Lisaks kahtleb ta, kas taoline nõue on proportsionaalne, kuna see vahemaa ei ole seotud tervisekaitse nõuetega ega keskkonnakaitse normide järgimisega ning liikmesriigi seadusandja taotletavat eesmärki oleks võimalik saavutada vähem piiravate õigusnormidega. Ta märgib sellega seoses, et tuulegeneraatorite ja elamute vaheline kaugus võiks varieeruda sõltuvalt kasutatava tehnoloogia liigist või mürakaitse standarditest.

29 Teiseks viitab ta 9. augusti 2016. aasta tuulegeneraatorite seaduse muutmise eelnõu seletuskirjale, millest nähtub, et selle seaduse vastuvõtmine tõi kaasa tuulegeneraatorite ehitamise võimaluste märkimisväärse piiramise Poola territooriumil ja et nimetatud seadus on vastuolus vajadusega arendada elektri tootmist taastuvatest energiaallikatest.

30 Neil asjaoludel otsustas Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach (vojevoodkonna halduskohus Kielces) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [direktiivi 2015/1535] artikli 1 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada nii, et niisuguse õigusnormi puhul, millega piiratakse tuulegeneraatori asukoha kindlaksmääramist selliselt, et kehtestatakse minimaalne vahemaa tuulegeneraatori asukoha ja elamu või elamiseks kasutatava mitmeotstarbelise hoone vahel, mis peab olema sama või suurem kui tuulegeneraatori kümnekordne kõrgus maapinnast kuni selle rajatise kõrgeima punktini – kaasa arvatud tehnilised ehitusdetailid, eelkõige rootor koos rootorilabadega –, on tegemist „tehniliste eeskirjadega“, mille eelnõu tuleb selle direktiivi artikli 5 lõike 1 kohaselt edastada Euroopa Komisjonile?

2. Kas [direktiivi 2006/123] artikli 15 lõike 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et niisuguse õigusnormi puhul, millega piiratakse tuulegeneraatori asukoha kindlaksmääramist selliselt, et kehtestatakse minimaalne vahemaa tuulegeneraatori asukoha ja elamu või elamiseks kasutatava mitmeotstarbelise hoone vahel, mis peab olema sama või suurem kui tuulegeneraatori kümnekordne kõrgus maapinnast kuni selle rajatise kõrgeima punktini – kaasa arvatud tehnilised ehitusdetailid, eelkõige rootor koos rootorilabadega –, on tegemist sättega, mis kehtestab teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu või selles valdkonnas tegutsemise suhtes territoriaalse piirangu, eelkõige teenuseosutajate vahelisest minimaalsest geograafilisest vahemaast tulenevate piirmäärade kujul, millest peavad liikmesriigid vastavalt selle direktiivi artikli 15 lõikele 7 komisjoni teavitama?

3. Kas [direktiivi 2009/28] artikli 3 lõike 1 esimest lõiku ja artikli 13 lõike 1 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnorm, millega piiratakse tuulegeneraatori asukoha kindlaksmääramist – kehtestades minimaalse vahemaa tuulegeneraatori asukoha ja elamu või elamiseks kasutatava mitmeotstarbelise hoone vahel – sel viisil, et minimaalne vahemaa peab olema sama või suurem kui tuulegeneraatori kümnekordne kõrgus maapinnast kuni selle rajatise kõrgeima punktini, kaasa arvatud tehnilised ehitusdetailid, eelkõige rootor koos rootorilabadega?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

31 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada nii, et nõue, mille kohaselt tuulegeneraatori paigaldamisel tuleb kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel, kujutab endast tehnilist eeskirja, millest tuleb direktiivi artikli 5 kohaselt teatada.

32 Direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punktis f on nimetatud nelja tehniliste eeskirjade kategooriat: esiteks „tehnilised spetsifikatsioonid“, teiseks „muud nõuded“, kolmandaks „teenuseid puudutavad eeskirjad“ ja neljandaks „liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise ja kasutamise“.

33 Esimesele küsimusele vastamiseks tuleb seega analüüsida, kas nõue, mille kohaselt tuulegeneraatori paigaldamisel tuleb kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel, kuulub ühte neljast selles sättes nimetatud tehniliste eeskirjade kategooriast.

34 Esiteks tuleb kategooria „teenuseid puudutavad eeskirjad“ kohta märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib teada, kas see nõue kujutab endast tehnilist eeskirja, kuna isegi kui tegemist ei ole *de facto* keeluga, siis on ometigi *de facto* piiratud tuuleenergiat tootvate seadmete, s.t tuulegeneraatorite turustamist või kasutamist.

35 Kuna eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimused ei puuduta niisiis teenuseid, vaid tooteid, käesoleval juhul tuulegeneraatoreid, siis ei ole vaja analüüsida, kas see nõue kuulub kategooriasse „teenuseid puudutavad eeskirjad“ direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tähenduses.

36 Teiseks, mis puudutab sama nõude võimalikku kvalifitseerimist tehniliseks eeskirjaks selle alusel, et ta kuulub kategooriasse „tehnilised spetsifikatsioonid“, siis tuleb märkida, et tehniline spetsifikatsioon eeldab, et seda ette nägev liikmesriigi meede viitab tootele või selle pakendile kui sellisele ning seega määratleb ühe toote nõutava omaduse (21. aprilli 2005. aasta kohtuotsus Lindberg, C-267/03, EU:C:2005:246, punkt 57, ning 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus Fortuna jt, C-213/11, C-214/11 ja C-217/11, EU:C:2012:495, punkt 28).

37 Käesoleval juhul piirduvad aga põhikohtuasjas kõne all olevad õigusnormid tuulegeneraatorite paigaldamise reguleerimisega, kehtestades kohustusliku minimaalse vahemaa, millest tuleb nende paigaldamisel kinni pidada. Seega ei viita need õigusnormid tootele kui sellisele, käesoleval juhul tuulegeneraatorile, ega määra seega kindlaks selle toote üht nõutavat omadust direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tähenduses koostoimes selle direktiivi artikli 1 lõike 1 punktiga c.

38 Järelikult ei saa sellised õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kuuluda „tehniliste spetsifikatsioonide“ kategooriasse direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tähenduses.

39 Kolmandaks tuleb kontrollida, kas põhikohtuasjas kõne all olevad liikmesriigi õigusnormid võivad kuuluda „muude nõuete“ kategooriasse direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tähenduses.

40 Sellega seoses nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et sellesse kategooriasse kuuluvad õigusnormid, mis kehtestavad tingimuse, mis võib oluliselt mõjutada toote koostist, olemust või turustamist (21. aprilli 2005. aasta kohtuotsus Lindberg, C-267/03, EU:C:2005:246, punktid 69–72, ning 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus Fortuna jt, C-213/11, C-214/11 ja C-217/11, EU:C:2012:495, punkt 35), kusjuures nende „muude nõuetega“ peetakse silmas nõudeid, mis lähtuvad toote elutsüklist pärast toote turuleviimist, ning mis on seotud eelkõige toote kasutamisega.

41 Käesoleval juhul tuleb aga sarnaselt käesoleva kohtuotsuse punktis 37 esitatud hinnanguga märkida, et nõue, mille kohaselt tuulegeneraatori paigaldamisel tuleb kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel, ei ole otseselt seotud sellise toote nagu tuulegeneraator koostise, olemuse või turustamisega. Isegi kui eeldada, et see nõue toob kaasa tuulegeneraatorite paigaldamiseks sobilike kohtade piiramise ja seega avaldab see ka mõju tuulegeneraatorite turustamisele, ei ole see mõju piisavalt otsene, et kõnealune nõue kuuluks direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punktis f nimetatud „muude nõuete“ kategooriasse.

42 Põhikohtuasi erineb niisiis kohtuasjast, milles tehti 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus Fortuna jt (C-213/11, C-214/11 ja C-217/11, EU:C:2012:495) ja milles vaidlusalused õigusnormid, millega oli keelatud väljastada, pikendada või muuta lube mänguautomaatidel mängitavate õnnemängude korraldamiseks väljaspool kasiinosid, kujutasid endast tingimusi, mis võisid mõjutada mänguautomaatide turustamist ning millel oli seega otsene mõju selliste automaatide müügile (19. juuli 2012. aasta kohtuotsus Fortuna jt, C-213/11, C-214/11 ja C-217/11, EU:C:2012:495, punkt 36).

43 Eeltoodust järeldub, et sellised õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, ei saa kuuluda „muude nõuete“ kategooriasse direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tähenduses koostoimes selle direktiivi artikli 1 lõike 1 punktiga d.

44 Neljandaks tuleb kontrollida, kas põhikohtuasjas kõne all olevad õigusnormid võivad kuuluda kategooriasse „liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise ja kasutamise“ direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tähenduses.

45 See kategooria eeldab, et kõnealuse meetme mõju on asjaomase toote mõne võimaliku kasutusviisi piiramisest selgelt laiem ning seega ei piirdu meede toote kasutamise lihtsa piiramisega (21. aprilli 2005. aasta kohtuotsus Lindberg, C-267/03, EU:C:2005:246, punkt 76, ning 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus Fortuna jt, C-213/11, C-214/11 ja C-217/11, EU:C:2012:495, punkt 31).

46 Nimelt hõlmab see kategooria täpsemalt liikmesriigi meetmeid, mis ei jäta peale puhtmarginaalse kasutuse ruumi ühelegi muule kasutusele, mida võiks mõistlikult asjaomase tootega seoses oodata (21. aprilli 2005. aasta kohtuotsus Lindberg, C-267/03, EU:C:2005:246, punkt 77, ning 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus Fortuna jt, C-213/11, C-214/11 ja C-217/11, EU:C:2012:495, punkt 32).

47 Kuigi käesoleval juhul tähendab põhikohtuasjas kõne all olevate liikmesriigi õigusnormidega kehtestatud nõue, mille kohaselt tuleb tuulegeneraatori paigaldamisel kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel, et tuulegeneraatorit ei või rajada ühelegi elamule lähemale kui kavandatava tuulegeneraatori kümnekordne kõrgus, tuleb märkida, et need õigusnormid ei keela siiski ettevõtjatel jätkata tuulegeneraatorite paigaldamist ja seega ka tuulegeneraatorite kasutamist ja turustamist.

48 Siiski väitis komisjon Euroopa Kohtu istungil, ilma et Poola valitsus oleks sellele vastu vaielnud, et aastatel 2012–2016, see tähendab vahetult enne tuulegeneraatorite seaduse vastuvõtmist, oli paigaldatud tuulegeneraatorite võimsus 760 megavatti kuni 1000 megavatti aastas, samas kui pärast selle seaduse vastuvõtmist oli 2017. ja 2018. aastal paigaldatud tuulegeneraatorite võimsus vastavalt vaid 6,7 megavatti ja 12 megavatti aastas.

49 Neid asjaolusid arvestades tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul kontrollida, kas nõue, mille kohaselt tuleb tuulegeneraatori paigaldamisel kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel, ei too kaasa tuulegeneraatorite turustamise tegelikku keeldu, mis lubab neid kasutada üksnes puhtmarginaalselt.

50 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada nii, et nõue, mille kohaselt tuulegeneraatori paigaldamisel tuleb kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel, ei kujuta endast tehnilist eeskirja, millest tuleb direktiivi artikli 5 kohaselt teatada, kui see nõue ei too kaasa tuulegeneraatorite puhtmarginaalset kasutamist, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Teine küsimus

51 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2006/123 artikli 15 lõike 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigi õigusnormide puhul, mille kohaselt tuleb tuulegeneraatori paigaldamisel kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel, on tegemist sätetega, mis kehtestavad teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu või selles valdkonnas tegutsemise suhtes territoriaalse piirangu, eelkõige teenuseosutajate vahelisest minimaalsest geograafilisest vahemaast tulenevate piirmäärade kujul, millest peavad liikmesriigid vastavalt selle direktiivi artikli 15 lõikele 7 komisjoni teavitama.

52 Kõigepealt tuleb kindlaks teha, kas sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kuuluvad direktiivi 2006/123 esemelisse kohaldamisalasse.

53 Siinkohal olgu esmalt märgitud, et direktiivi 2006/123 kohaldatakse vastavalt selle artikli 2 lõikele 1 liikmesriikides asutatud teenuseosutajate poolt osutatavate teenuste suhtes, välja arvatud tegevusalad ja valdkonnad, mis on nimetatud direktiivi artikli 2 lõigetes 2 ja 3.

54 Lisaks on kõnealuse direktiivi artikli 4 punkti 1 kohaselt „teenus“ selle direktiivi tähenduses ELTL artiklis 57 osutatud mis tahes iseseisev majandustegevus, mida tavaliselt osutatakse tasu eest.

55 Lõpuks on direktiivi põhjenduses 76 täpsustatud, et EL toimimise lepingu selle sättega keelatud piirangud hõlmavad nõudeid, mida kohaldatakse teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu ja selles valdkonnas tegutsemise suhtes, mitte nõudeid, mida kohaldatakse kaupade kui niisuguste suhtes.

56 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et kuigi tuulegeneraatorite seaduse artikli 4 lõikega 1 on kehtestatud territoriaalne piirang tuulegeneraatorite paigaldamisele, puudutab see säte toote, s.t elektri tootmist.

57 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb aga, et toote tootmise tegevust kui sellist ei saa pidada teenuseks (vt selle kohta 7. mai 1985. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Prantsusmaa, 18/84, EU:C:1985:175, punkt 12, ning 11. juuli 1985. aasta kohtuotsus Cinéthèque jt, 60/84 ja 61/84, EU:C:1985:329, punkt 10).

58 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mille kohaselt tuulegeneraatori paigaldamisel tuleb kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel, ei kuulu direktiivi 2006/123 kohaldamisalasse.

59 Euroopa Kohtu istungil väitis ECO-WIND, et elektrienergia tootmisega kaasneb energiavõrgu reguleerimise teenuste ja energiahindade tagamise teenuste osutamine. Siiski ei saa selliste teenuste olemasolu seada kahtluse alla eelmises punktis tehtud järeldust, kuna need teenused on elektrienergia tootmise kui põhitegevuse kõrvalteenused.

60 Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb teisele küsimusele vastata, et direktiivi 2006/123 artikli 15 lõike 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigi õigusnormide puhul, mille kohaselt tuleb tuulegeneraatori paigaldamisel kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel, ei ole tegemist sätetega, mis kehtestavad teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu või selles

valdkonnas tegutsemise suhtes territoriaalse piirangu, eelkõige teenuseosutajate vahelisest minimaalsest geograafilisest vahemaast tulenevate piirmäärade kujul, millest peavad liikmesriigid vastavalt selle direktiivi artikli 15 lõikele 7 komisjoni teavitama.

Kolmas küsimus

61 Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2009/28 artikli 3 lõike 1 esimest lõiku ja artikli 13 lõike 1 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus õigusnormid, mille kohaselt tuleb tuulegeneraatori paigaldamisel kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel.

62 Kolmandale küsimusele vastamiseks tuleb esimesena analüüsida, kas selle direktiivi artikli 3 lõike 1 esimese lõiguga on vastuolus sellised õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mille kohaselt peab tuulegeneraatori paigaldamisel tuleb kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel.

63 Sellega seoses tuleb märkida, et nimetatud direktiivi artiklis 1 kehtestatakse üldine raamistik taastuvatest energiaallikatest toodetava energia kasutamise edendamiseks ja seatakse kohustuslikud riiklikud üldeesmärgid seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluga summaarses energia lõpptarbimises.

64 Nii kohustab direktiivi 2009/28 artikli 3 lõike 1 esimene lõik liikmesriike tagama, et taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal energia lõpptarbimises ulatuks 2020. aastaks teatud minimaalse künniseni. Direktiivi I lisa A osa kolmandast veerust nähtub, et Poola Vabariigi puhul on see künnis 2020. aastal 15% selle liikmesriigi energia lõpptarbimisest.

65 Selle künnise saavutamiseks on direktiivi 2009/28 artikli 3 lõikes 2 ette nähtud, et liikmesriigid võtavad tõhusalt kavandatud meetmeid ja järgivad soovituslikku kujunemiskõverat, mida on täpsustatud direktiivi I lisa B osas.

66 Euroopa Kohus on otsustanud, et liikmesriikidel on kaalutlusõigus, millised meetmed on nende hinnangul sobivad kohustuslike riiklike üldeesmärkide saavutamiseks, mis on kindlaks määratud direktiivi 2009/28 artikli 3 lõigetes 1 ja 2 koostoimes direktiivi I lisaga (20. septembri 2017. aasta kohtuotsus Elecdey Carcelen jt, C-215/16, C-216/16, C-220/16 ja C-221/16, EU:C:2017:705, punkt 32).

67 Nimelt on neil kasutatavate vahendite valiku osas kaalutlusruum ning nad võivad selle raames vabalt määratleda ja arendada nende arvates nende olukorrale kõige paremini vastavaid taastuvaid energiaallikaid, samuti eelistada ühte taastuvat energiaallikat teisele.

68 Niisugust tõlgendust toetavad ka direktiiviga 2009/28 taotletavad eesmärgid. Nimelt tuleneb esiteks direktiivi põhjendusest 14, et direktiiv julgustab jätkuvalt arendama tehnoloogiaid, mis toodavad energiat igat liiki taastuvatest energiaallikatest. Teiseks nähtub selle direktiivi põhjendusest 19, et liikmesriigid peaksid püüdma järgida soovituslikku kujunemiskõverat ja võtma arvesse energiatõhusust suurendavate tehnoloogiate ja taastuvatest energiaallikatest toodetud energia optimaalset kombineerimist.

69 Järelikult ei ole direktiivi 2009/28 artikli 3 lõike 1 esimese lõiguga iseenesest vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mille kohaselt tuleb tuulegeneraatori paigaldamisel kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel.

70 Teisena tuleb analüüsida, kas sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, on vastuolus selle direktiivi artikli 13 lõike 1 esimese lõiguga, milles on ette nähtud, et liikmesriigid tagavad, et taastuvatest energiaallikatest elektrit tootvate ettevõtjate suhtes kohaldatavad, loamenetlust reguleerivad riiklikud eeskirjad on proportsionaalsed ja vajalikud.

71 Kõigepealt tuleb kontrollida, kas nõue, mis tuleneb sellistest liikmesriigi õigusnormidest, nagu on kõne all põhikohtuasjas, saab kuuluda direktiivi 2009/28 artikli 13 lõike 1 esimese lõigu kohaldamisalasse.

72 Esiteks nähtub selle sätte sõnastusest, et sellega peetakse silmas taastuvatest energiaallikatest elektrit tootvate ettevõtjate loa-, sertifitseerimis- ja litsentsimismenetlusi käsitlevaid võimalikke riiklikke eeskirju.

73 Teiseks tuleb märkida, et direktiivi 2009/28 põhjenduse 40 kohaselt peaks menetlus, mida taastuvenergiajaamade lubade väljastamise, sertifitseerimise ja litsentseerimise kontrollimise eest vastutav asutus kasutab eeskirjade kohaldamiseks konkreetsete projektide suhtes, peaks olema objektiivne, läbipaistev, mittediskrimineeriv ja proportsionaalne.

74 Kolmandaks tuleneb direktiivi 2009/28 artikli 13 lõike 1 punktist d, et liikmesriigid peavad võtma asjakohased meetmed, tagamaks, et lubade andmist, sertifitseerimist ja litsentsimist käsitlevad riigisisesed eeskirjad on objektiivsed, läbipaistavad, proportsionaalsed, need ei tee vahet taotlejate vahel, ning nende puhul võetakse täiel määral arvesse iga üksiku taastuvenergiatehnoloogia eripära.

75 Eeltoodust tuleneb, et kuigi direktiivi 2009/28 artikli 13 lõikes 1 on ühelt poolt kasutatud väljendit „kõik loamenetlusi käsitlevad riiklikud eeskirjad“, ja teiselt poolt sisaldab artikli pealkiri mõistet „haldusmenetlused, õigusaktid ja eeskirjad“, ei tee see siiski mingit vahet ega välista sõnaselgelt muid kui menetlusõiguse norme. Seega tuleb direktiivi artikli 13 lõike 1 esimest lõiku tõlgendada nii, et see ei hõlma üksnes menetlusõiguse norme.

76 Seda tõlgendust kinnitab 21. juuli 2011. aasta kohtuotsus Azienda Agro-Zootecnica Franchini ja Eolica di Altamura (C-2/10, EU:C:2011:502, punktid 72 ja 73), milles Euroopa Kohus leidis, et selle kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasjas käsitletud liikmesriigi õigusnorme, millega sisuliselt keelati täielikult ja automaatselt tuulegeneraatorite ehitamine Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel aladel, tuleb hinnata lähtuvalt proportsionaalsuse põhimõttest, nagu see on sätestatud direktiivi 2009/28 artiklis 13, kuna tegemist on liikmesriigi õigusnormiga, mis reguleerib taastuvenergiat tootvatele ettevõtjatele lubade andmise haldusmenetlust.

77 Sellest järeldub, et vastupidi sellele, mida väitis Poola valitsus Euroopa Kohtus, ei puuduta direktiivi 2009/28 artikli 13 lõige 1 üksnes menetlusnorme, vaid ka muid liikmesriigi õigusnorme, mis reguleerivad taastuvatest energiaallikatest elektrit tootvate ettevõtjate suhtes kohaldatavate lubade väljastamist, sertifitseerimist ja litsentsimist.

78 Käesoleval juhul ei ole vaidlust selles, et sellised õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kujutavad endast liikmesriigi õigusnormi, mis reguleerib tuulegeneraatorite paigaldamisele loa andmist, kuna – nagu kinnitas Poola valitsus Euroopa Kohtu istungil – selliseid rajatisi ei saa lubada, kui need ei vasta nendes õigusnormides sätestatud nõuetele.

79 Seega tuleb asuda seisukohale, et direktiivi 2009/28 artikli 13 lõike 1 esimene lõik on kohaldatav sellistele õigusnormidele, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mille kohaselt tuleb tuulegeneraatori paigaldamisel kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel.

80 Neil asjaoludel on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne kontrollida, kas sellised õigusnormid on vajalikud ja proportsionaalsed.

81 Kohus peab niisiis kontrollima, et asjaomase liikmesriigi meetmed ei läheks kaugemale sellest, mis on põhikohtuasjas kõne all olevate õigusnormidega taotletava õiguspärase eesmärgi saavutamiseks sobiv ja vajalik ning juhul, kui on võimalik valida mitme sobiva meetme vahel, tuleb rakendada kõige vähem piiravat meedet, kusjuures tekitatud piirangud peavad olema vastavuses seatud eesmärkidega (vt selle kohta 21. juuli 2011. aasta kohtuotsus Azienda Agro-Zootecnica Franchini ja Eolica di Altamura, C-2/10, EU:C:2011:502, punkt 73).

82 Selleks peab nimetatud kohus käesoleva kohtuotsuse punktides 66 ja 67 mainitud liikmesriikide kaalutlusruumi arvestades eelkõige arvesse võtma asjaolu, et need õigusnormid piirduvad üksnes tuulegeneraatoritega ega käsitle muid selliseid taastuvenergia tootmise viise, nagu fotogalvaaniline või biomassist toodetud energia. Lisaks tuleb arvesse võtta ka asjaolu, et need õigusnormid on vastu võetud liikmesriigi tasandil ja et need võtavad kohalikelt asutustelt igasuguse kaalutlusõiguse seoses võimalusega teha erand nõudest, mille kohaselt tuulegeneraatori paigaldamisel tuleb kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel.

83 Eeltoodut arvestades tuleb kolmandale küsimusele vastata, et direktiivi 2009/28 artikli 3 lõike 1 esimest lõiku ja artikli 13 lõike 1 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus õigusnormid, mille kohaselt tuleb tuulegeneraatori paigaldamisel kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel, tingimusel et need õigusnormid on vajalikud ja proportsionaalsed asjaomase liikmesriigi kohustuslikku üldeesmärki silmas pidades; seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Kohtukulud

84 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord, artikli 1 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada nii, et nõue, mille kohaselt tuulegeneraatori paigaldamisel tuleb kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel, ei kujuta endast tehnilist eeskirja, millest tuleb direktiivi artikli 5 kohaselt teatada, kui see nõue ei too kaasa tuulegeneraatorite puhtmarginaalset kasutamist, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.**

2. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul artikli 15 lõike 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et õigusnormide puhul, mille kohaselt tuleb tuulegeneraatori paigaldamisel kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel, ei ole tegemist sätetega, mis kehtestavad teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu või selles valdkonnas tegutsemise suhtes territoriaalse piirangu, eelkõige teenuseosutajate vahelisest minimaalsest geograafilisest vahemaast tulenevate piirmäärade kujul, millest peavad liikmesriigid vastavalt selle direktiivi artikli 15 lõikele 7 Euroopa Komisjoni teavitama.**

3. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiviga (EL) 2015/1513, artikli 3 lõike 1 esimest lõiku ja artikli 13 lõike 1 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus õigusnormid, mille kohaselt tuleb**

tuulegeneraatori paigaldamisel kinni pidada minimaalsest vahemaast tuulegeneraatori ja elamute vahel, tingimusel et need õigusnormid on vajalikud ja proportsionaalsed asjaomase liikmesriigi kohustuslikku üldeesmärki silmas pidades; seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Allkirjad